Reflecții grele

CONSECINȚE ALE RĂZBOIULUI

Precum bine se știe la 3 martie 1992 confruntările în Transnistria luaseră proporțiile unui război adevărat în care fuseseră implicate numeroase forțe militare și paramilitare. Exact după 5 luni de zile, la 3 august acestui război i se punea sfîrșitul multrîvnit de toată suflarea de bună credință a plaiului nostru multpătimit. De pe platoul de la Coșnița în acea zi începea să se retragă primele unități de polițiști și voluntari.

După nenumăratele jurăminte că nu vom ceda dușmanului nici o palmă de pămînt apărat cu prețul a multor vieți omenești, retragerea de pe poziții a forțelor noastre părea stranie și greu de conceput. La un moment dat, trecînd podul de la Vadul lui Vodă și, ajungînd pe costișa dealului, de unde privirilor ți se deschide panorama măreață a văilor nistrene, combatanții noștri slobozirâ mai multe focuri de arme ușoare... în aer. Erau niște salve de adio pentru Transnistria, fețele tuturor radiau de bucurie.

Populația pașnică însă, neînțelegînd rostul celor rafale, la început se făcuse una cu pămîntul. Cei mai sprinteni dovediră să se ascundă prin beciuri și, numai cînd situația s-a clarificat, lumea ieși în străzi respirînd a mare ușurare sufletească, se sfîrșise războiul.

Dar multrîvnita pace si pînă în ziua de azi mai pare iluzorie. Din cînd în cînd și tot mai des noptile, pe platoul de la Cosnița se aud rafale de mitraliere și explozii de bombe. Cine și în cine trage dacă pe acel platou nu a mai rămas nici un combatant de al nostru? Uneori împușcăturile se aud aproape de tot, chiar pe malul Nistrului. Tot mai insistent se zvonește despre existența în fosta zonă de conflict a așa-zisei, forte a treia. Nimeni însă nu înțelege ce o mai fi însemnînd și asta că nu o mai fi ea forța necuratului!

Pe strada centrală a orășelului Vadul lui Vodă zilnic își face apariția o blindată cu militari înarmați la bord. Blindata trece înfuriată cutremurînd pămîntul și înspăimîntînd populația, chipurile, să știți voi cu cine aveți de a face. Și, într-adevăr, groaznica mașină de luptă face parte din cadrul noilor tupe rusești de dezangajare.

Doar pe partea dreaptă a podului de la Vadul lui Vodă mai fac de strajă cîțiva polițiști pe care oamenii din partea locului îi numesc "vameși". Va fi oare și vamă la Vadul lui Vodă cu sîrmă ghimpată de-a lungul Nistrului? Vom trăi și vom vedea. Deocamdată populația de la Cosnița, Pohrebea, Dorotcaia, Pirita trece liberă, pilcuri de refugiați se întorc pe la casele lor. A fost deschisă chiar și o cursă de autobuze Chișinău - Coșnița, viața pare să intre în făgașul ei firesc cu multiplele griji zilnice.

Oamenii de peste Nistru însă sînt îngrijorați pentru că nimeni nu știe ce soartă îi așteaptă în viitorul apropiat. Sînt ei oare cetățeni ai Republicii Moldova sau ai autoproclamatei republici nistrene? În cazul, dacă în satele acestea se instaurează administrația smirnovistă, bănștinașii băuiesc că vor fi represați, maltratați, omoriți. Cine o să le ee apărarea? Mulți doresc să-și vîndă gospodăriile și bruma de avere ce o mai dețin și să se mute cu traiul în dreapta Nistrului. Cumpărători însă nu se prea găsesc, doar că vor veni noi puhoaie de vîntură-lume din fundul Rusiei. Populația din această zonă se simte nu numai părăsită și lipsită de apărare, dar de-a dreptul - trădată de conducerea Republicii Moldova. Comisarul de poliție din Vadul lui Vodă, Valeriu Chiricenco, originar și el din Transnistria pare profund derutat:

- E imposibil să-mi revăd părinții și rudele.. La ce trebuiau atîtea jertfe de vieți omenești? Cine va răspunde pentru suferințele poporului nostru, pentru satele și orașele distruse? Un nod dureros îi întretaie respirația.

Să sperăm că timpul le va tămădui pe toate, însă suferințele poporului vor mai persista încă zeci de ani. Jalea pentru cei căzuți, pentru destinele distruse și copiii rămași orfani își va mai face efectele amare prin scîrba generală și sentimentul de înjosire națională. Și totuși, o pace cît de rea e mai bună ca orice război oricît ar fi el de victorios. Această înțelegere a realității crunte începe să predomine.

Nenorocirile, de regulă, nu vin singure. Seceta ce ne arde cîmpiile, dezastrul economic cu majorări de prețuri înfiorătoare, lipsurile de tot felul, ne fac să ne împăcăm cu rezultatele acestui război "straniu"? Slabi, neputincioși și părăsiți ne macină și sentimentul de inferioritate în fața "fratelui mai mare" care a și început să-și arăte rînjetul hidos:

- Voi, păcătosilor, să vă puneți în poară cu Rusia Mare?! Ați vrut limba voastră de stat și alfabet latin?! Rusi veți fi cu toții căci pe pămînt rusesc trăiți!

Și tocmai cînd ni se părea că odată cu cedarea pozițiilor de luptă de pe platoul de la Coșnița, în sfîrșit, în satele noastre din această zonă, se va reinstaura pacea iar moartea se va duce pe pustii, anume acum ea a început să secere alte vieți de oameni nevinovați, în special, de copii. Chiar în a treia zi de la încetarea focului în zona noastră de conflict, în satul vecin Cosernița, au fost găsiți doi copii, ce-și găsiseră moartea în niște împrejurări greu de conceput.

Vecinii povestesc că în amiaza acelei zile în curtea cetățenei Parascovia Antohin auziseră niște împușcături. Așa cum lumea era, într-un fel, obișnuită cu focurile sporadice, acestora de la urmă_nu le-au atras prea mare atenție. Cei drept, la început împușcăturile îl cam derutase pe vecinul Vasile Gudima, da numai ce îl văzuse pe Veaceslav, fiul Parascoviei jucîndu-se în drum cu prietenul său Eugeniu Cocos, venit din Vadul lui Vodă. Toată lumea știa că ei prieteneau de mici, încît era firesc să se revadă după ce Eugeniu rămăsese la baștină după absolvirea clasei a opta, pe cînd Veaceslav reușise între timp să se înscrie la un liceu din Chișinău.

Soarele se lăsa de acum spre chindie cînd Vasile Gudima o văzu pe vecină intrînd în curtea casei sale. Probabil, revenea de la serviciu, cînd, peste cîteva clipe, vecinii auziră țipetele înfiorătoare ale Parascoviei. Mai mulți oameni săriră în ajutor iar cele ce le fu dat să vadă în semisolul casei, îi înfioră. Eugeniu ședea într-un jeț însă fără semne de viață. O șuviță de sînge i se prelingea pe frunte. Veaceslav zăcea jos într-o băltoacă de sînge. Primul fusese împușcat drept în frunte, iar al doilea - în inimă.

Bănuiala era că cineva încercase să prade casa doamnei Antohin și, întrucît fusese descoperit de copii, i-a lichidat, să nu aibă martori. Dar curînd sub pat a fost găsit un revolver din care s-a și tras, apoi și o țidulă pe masă cu următorul conținut: "Mamă, eu l-am omorît pe Eugeniu și acum mă omor singur"...

Firește, organele de anchetă vor face lumină asupra faptului, de unde se luase revolverul cela în casa doamnei Antohin, însă pururea va rămîne o taină motivele și împrejurările celor întîmplate. Una din două: ori copiii se certară și hotărîră să se amenințe cu revolverul, ori că jucîndu-se cu arma, întîmplător se produse acea primă împușcătură fatală. În ambele cazuri văzîndu-și prietenul omorît, Veaceslav zguduit de cele făptuite, hotărî să-și curme singur viața.

Vom atenționa că doamna Antohin nu e o oarecare femeie de rînd la Coșernița. Lucrînd de mai mulți ani în sistemul de colectări, dumneaei acumulase între timp o avere prea bătătoare la ochi. Acum doi ani, de asemena în împrejurări misterioase, își găsise moartea si soțul dumneaei, tatăl lui Veaceslav, tocmai în zilele cînd doamna Antohin era plecată la mare. Însă, nu trecuse mult timp după acea tragedie, cînd stăpîna casei își găsi altă pereche, cică un fost căpitan de corabie venit tocmai de la Murmansk și acesta - putred de bogat.

Mirâ si alte amănunte din viața acestei femei care, în timpul luptelor recente din Transnistria, trecea liber zona de foc, ducînd din dreapta Nistrului și nu invers, mari cantități de produse alimentare, blănuri și pelcele pe care le preda undeva la Grigoriopol. Deci, nu ar trebui să mire faptul că în timpul nenumăratelor sale treceri peste linia frontului, să se fi pricopsit și cu niscaiva arme, căci curînd în casa dumneaei a mai fost găsit un revolver...

Înmormîntările celor doi adolescenți la Coșernița și la Vadul lui Vodă credem că îi vor pune pe gînduri și pe mulți alți deținători de arme nelegitime dat fiind faptul că tragedia s-a produs după intrarea în vigoare a Decretului Președintelui Republicii Moldova, ce vizează depunerea obligatorie de arme aflate în posesia populației civile.

Oricum, consecintele războiului sînt dezastruoase. Probabil, sute de mine încă multă vreme vor rămîne nedezamorsate prin livezi și cîmpii semănînd moartea oamenilor pașnici. Alte multe arme au nimerit în mîinile elementelor criminale, încît vigilența și precauțiunea nu ar trebui să ne părăsească nici pentru o clipă.

O liniște apăsătoare s-a lăsat în văile noastre nistrene. Din cînd în cînd, nopțile mai ales, răsună cîte o explozie sau împușcături sporadice și lumea tresare întrebîndu-se: oare asta să fie cea de a treia forță, sau cea de a patra, de a cincea?.. Cîte forțe negre s-au abătut asupra neamului nostru?

Poporul însă se resemnează și începe să înțeleagă că nu forțele necuratului au dezlănțuit războiul în Transnistria, ci anumite forțe politice care, mai devreme, sau mai tîrziu vor fi trase la răspundere. Aspră și dreaptă va fi judecata poporului.

Dumitru CIOBANU
Vadul lui Vodă